



‘Er is geen sprake van Sinterklaas en kerstbomen te verbieden, maar je kunt moeilijk zeggen dat Maria Tenhemelopneming een traditie is waar je niet meer omheen kunt.’

Historica **ANNE MORELLI** (ULB) wil niet alle heilige huisjes slopen, maar hoeft niet per se een dag vrij op 15 augustus (in Le Soir).

## In de naam van de vader?

Kunnen we morgen, op de nationale Vrouwendag, zeggen dat feminisme volkomen overbodig is geworden? Niet volgens **GRIET COPPE**: de nieuwe regeling die de EU voorstelt voor zwangerschapsverlof betekent dat er nog werk aan de winkel is.



### GRIET COPPE

**Wie?** Vlaams volksvertegenwoordiger voor CD&V.

**Wat?** De nieuwe regeling voor twintig weken zwangerschapsverlof is een gemiste kans.

**Waarom?** Dit voorstel betekent niks voor de kind-vaderbinding en is niet per se een goede zaak voor vrouwen.

Er is in onze samenleving veel veranderd voor vrouwen, sinds Simone De Beauvoir haar veelbesproken *De tweede sekse* uitbracht.

Vrouwen genieten volop van onderwijs, bouwen aan een loopbaan, benutten alle mogelijkheden tot participatie. Eén voor één worden de traditionele mannenbastions bevrouwd (het ziet er naar uit dat de Kerk hier alweer de laatste zal zijn), er wordt hoe langer hoe meer uitgekeken naar ‘vrouwelijk leiderschap’ dat meer vooruitziend en allround zou zijn en feminisme is ogenschijnlijk een louter cultuurhistorisch begrip geworden, gekoppeld aan een eerste, tweede of derde golf, die alle uitdoofden in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Geen vrouw geboren na die tijd die eraan denkt zichzelf feministe te noemen. De vraag wordt nog nauwelijks gesteld en als ze gesteld wordt, dan krijgt de vraagsteller navenant het etiket van ‘overjarige Dolle Mina’. De verworven rechten zijn vanzelfsprekend geworden, een ongelooflijke prestatie eigenlijk, gezien – bekeken in termen van evolutie – het bijzonder prille historische perspectief.

Meer en meer wordt, naast de vele 11-novemberplechtigheden in stad en land, de Vrouwendag (waarmee ik dan het jaarlijkse evenement georganiseerd door het Vrouwen Overleg Komitee bedoel) evengoed een *memorial party*, een feest vooral en niet langer het toneel van strijdbare vertolking van emancipatorische (feministische) eisen.

Toch leert de geschiedenis ons dat pril altijd precair betekent. En het gevaar komt vaak vanuit een onverwachte hoek, in dit geval van de vrouwen zelf.

### Ouders zijn met twee

Als vrouw, geboren vóór de jaren tachtig van de vorige eeuw, en moeder van twee kinderen, geboren ná die jaren tachtig van de vorige eeuw, bekeek ik met gemengde gevoelens de tv-beelden van de feestvreugde die ontstond toen in het Europees Parlement de tekst was aangenomen betreffende de ‘Wetgevingsresolutie over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/85/EEG van de Raad’. Op 20 oktober was dat. Parlementsleden met baby in de draagdoek sprongen een spreekwoordelijk gat in de lucht, omdat twintig weken onafgebroken ouderschapsverlof met behoud van loon hen – en alle vrouwen binnen de EU – in de schoot kan vallen. Voor mannen wordt ‘aangedrongen’ op twee weken betaald verlof, op te nemen tijdens de periode van dat zwangerschapsverlof.

Ik ben de laatste om te ontkennen dat de ouderbinding tijdens de eerste levensjaren van kinderen enorm belangrijk is als stabiel relationeel kader voor een goede persoonsontwikkeling. En ik ben de laatste om te ontkennen dat ouderschapsverlof binnen het gezin functioneel enorm van tel is om een en ander anders te organiseren, om de nodige regelingen te treffen, bijvoorbeeld voor de nodige kinderopvang erna.

Wat me wel verwondert, is dat een genderkritische reflectie bijna compleet ontbreekt. Van een genderbonus is geen sprake: de vaders twee weken betaald verlof geven tijdens deze twintig weken, is geen oproep tot concreet en doorleefd vaderschap, zeker als de moeder op dat moment eveneens ‘in huis’ is. Dat is een gemiste kans.

Als ik dit vergelijk met het huidige Zweedse systeem waarbij een tijdskrediet van niet minder dan 480 dagen wordt voorzien, 240 dagen te verdelen over de twee partners waarbij maximaal 180 dagen kunnen worden overgedragen naar de andere partner, dan kunnen we ons vragen stellen bij de vrouwvriendelijkheid van het Europese voorstel waarover de ministerraad, voorgezeten door minister Milquet, zich op 6 december zal buigen.

Het Europees Parlement vergeet voor het zwangerschapsverlof de naam van de vader.

## Twintig weken ‘out’ maakt van het glazen plafond een plafond in dubbel glas

‘Ouder’ is in bijna alle gevallen een tweevoudig begrip. En zelfs in onze samenleving is er nog behoorlijk wat werk aan de winkel wat betreft de kind-vaderbinding.

Een billijke verdeling van dit ouderschapsverlof tussen beide ouders vormt tegelijk ook een bescherming voor de kersverse moeder op de arbeidsmarkt. Twintig weken ‘out’ maakt van het glazen plafond een ‘plafond in dubbelglas’ en zal de carrièreplanning van de jonge moeders zeker niet gemakkelijker maken.

### Romantische wolk

Moeder worden is een heerlijke ervaring, maar laten we niet in de romantische val trappen van de babywollensokkenperiode (ik hoor al het getokkel van breinaalden). Uit directe ervaring weet ik dat veel jonge vrouwen niet staan te trappelen om twintig weken thuis te blijven voor babycare en dat ze, zelfs na onze huidige vijftien weken, blij zijn omdat ze weer aan de slag kunnen, zich kunnen realiseren, kunnen genieten van collegiale contacten.

Deze samenleving heeft vrouwen meer dan nodig. Hun draagkracht strekt verder dan de draagdoek. Benieuwd ook of de vader deze kan dragen zonder aanwezigheid van de moeder. En wat de Vrouwendag betreft: hopelijk brengt ‘Studio Brusselle’ meer dan een ‘topwijf’.



**Marc Reynebeau** is redacteur van deze krant. Zijn column versijnt elke woensdag.

### MARC REYNEBEAU

## MERCIKES VOOR GENE ZEVER

Als het over het echt belangrijke dingen gaat, over het grote geld bijvoorbeeld, dan doen akkefietjes als taalwetten er blijkbaar niet vreselijk veel meer toe. En dus heet de instelling die te lande moet waken over de beurs en de banken voortaan niet langer Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen (CBFA), maar wel Financial Services and Markets Authority (FSMA).

En zo heet ze, zo moeten we officieel aanvaarden, ‘ook in het Nederlands en het Frans’, hoewel het duidelijk om een Engelstalige naam gaat. Maar het is op ‘de hoge zeeën van de internationale financiën’, zo-

als dat in de Monty Python-film *The meaning of life* wordt genoemd, allicht lastiger communiceren met een dubbele, tweetalige afkorting dan met die ‘FSMA’.

Het zal dus wel in naam van de efficiëntie zijn dat het taalverschil hier wordt gebanaliseerd en zelfs helemaal weggevlakt. Toch heeft Vlaanderen decennialang met veel overgave gestreden voor de aanvaarding van het Nederlands in de publieke ruimte. Een verloren strijd?

Zo ziet het er naar uit, en niet alleen omdat ‘FSMA’ nu ook als Nederlands moet worden beschouwd. Of omdat steeds meer reclame zich van het Engels bedient, zoals er straks wellicht maar weinig *solden* meer zullen zijn, maar des te meer *sales*. Behalve door het oprukkende Engels, komt het standaard Nederlands ook in het gedrang door de opmars van de tussentaal. Denk maar aan het ‘Gene zever’ waarmee de overheid de spreekstelsel voor het opsporen van drugsgebruik propageert, of het ‘Merci om trager te rijden’ van het Antwerpse stadsbestuur.

## Meer taalvarianten worden gedoogd, zelfs al gaat het in feite om Engels, of desnoods om koeterwaals

Dat alles is slechts zo erg als men het zelf wil vinden. Feitelijkeheden kunnen banaal of minder banaal zijn, al naargelang de symbolische betekenis waarmee ze worden geladen of de emblematische functie die eraan wordt toegeschreven. En zo kreeg het Nederlands in Vlaanderen een ruimere betekenis dan alleen die als communicatief vehikel: omdat het een element werd in de constructie van de identiteit. En met symbolen is het altijd voorzichtig omspringen.

In tijden waarin de Vlaamse volkstaal maatschappelijk niet bepaald meer ter discussie staat, komt er minder – symbolische – druk te liggen op dat Nederlands. Omdat Vlaanderen politiek, cultureel of economisch niet bijzonder veel meer te bewijzen heeft, komt ruimte vrij waarin variëteit en heterogeniteit beter getolereerd kunnen worden.

En dat geldt ook voor het taalgebruik, zowel privé als officieel. Nu de Vlaamse emancipatie niet langer de oude norm van het ‘algemeen *beschaafd* Nederlands’ meer hoeft te hanteren, kunnen zoveel taalvarianten worden gedoogd als de taalgebruikers zelf kiezen, ook dialect of tussentaal, zelfs al gaat het in feite om Engels, zoals in de naam van die nieuwe financiële waakhond, of desnoods om koeterwaals.

Al is dat voor nieuwkomers natuurlijk wel een probleem. Zij krijgen op school de autochtone taal aangeleerd die ze op straat niet te horen krijgen, ook niet bij autochtonen. Het schoolse Nederlands wordt zo hun derde taal, naast hun eigen moedertaal en het regiolect dat ze op de speelplaats, op straat, in de winkel of op ‘Gene zever’-aanplakborden gebruikt zien en horen.

Vanuit die logica over wat al dan niet als ‘gewoon’ of ‘normaal’ kan worden gedoogd, deden de zogeheten Rondetafels van de Interculturaliteit maandag, in hun aanbevelingen over de omgang met de culturele diversiteit, een opmerkelijk voorstel. Een van die adviezen stelt voor om de hoofddoek en dus ook het gebruik ervan te ‘banaliseren’.

Op het lapje stof worden inderdaad tal van betekenissen geprojecteerd, waardoor het ophoudt een object te zijn maar integendeel een symbool wordt. Voor zij die aandringen op het gebruik ervan, is de hoofddoek een bewijs van devotie, de tegenstanders ervan zien erin alleen een symbool van onderwerping, een bewijs van ongelijke man-vrouwverhoudingen en sommigen zien het zelfs als een eerste fase in een brede strategie van islamisering in Europa.

De verbale strijd die daarrond al is gevoerd is tot nu toe vrijwel altijd over die symboliek gegaan, en bijvoorbeeld niet over de vraag over de graag van diversiteit die de samenleving de baas kan, niet zozeer in kledij, maar wel in uitingen van religiositeit. Daar is het waar ‘banalisering’ kan helpen: door de identiteitsdruk eruit te halen. Het woord klinkt niet sympathiek, maar het helpt wel om alles gewoon en alledaags te maken. Niks om zich over op te winden eigenlijk.